

LIIKENNEVALIOKUNNAN MIETINTÖ 24/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 1 päivänä lokakuuta 2002 lähettänyt liikennevaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta (HE 163/2002 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 49/2002 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Kaisa-Leena Välipirtti, liikenne- ja viestintäministeriö

- rakennusneuvos Mauri Heikkonen, ympäristöministeriö
- johtava lakimies Seppo Kaasinen, Tiehallinto
- ylijohtaja Pauli Karvinen, Maanmittauslaitos
- johtaja Markku Tornberg, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
- pienkunta-asiain päällikkö Markku Fagerlund, Suomen Kuntaliitto
- pääsihteeri Fred Sundwall ja asianajaja Outi Maunula, Suomen Ratsastajainliitto
- varapuheenjohtaja Ismo Kovanen, Suomen Hippos
- puheenjohtaja Rauno Kohonen, Hevosmetsuriyhdistys.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— Suomen Liikunta ja Urheilu.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yksityisistä teistä annetun lain säännöksiä, jotka koskevat tieosakkaiden oikeutta rajoittaa tien käyttöä muilta kuin tieosakkailta. Valtion tai kunnan avustaessa muunkin kuin yksityisistä teistä annetun lain perusteella tiekuntaa tai tieosakkaita yhteisesti tien kunnossapidossa, parantamisessa tai rakentamisessa ei tien käyttämistä muiden kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen saisi kieltää.

Sen lisäksi, että tieosakkaat tai tiekunta voivat kieltää yleisesti moottori- tai hevosajoneuvoilla tapahtuvan tien käytön, ehdotetaan, että tieosakkaiden tai tiekunnan lupa tarvittaisiin sellaiseen muuhunkin tiellä tapahtuvaan vähäistä suurempaa haittaa aiheuttavaan toimintaan, joka on muun kuin tieosakkaan järjestämää. Tällaisissa tapauksissa voitaisiin ulkopuolisten tien käyttö tietyin edellytyksin yleisesti kieltää tai sitä rajoittaa.

Esityksessä ehdotetaan laajennettavaksi mahdollisuutta suorittaa tietojen yhteydessä tilusvaihto tai alueen siirtäminen kiinteistöstä toiseen. Tällaisia tilusjärjestelyjä voitaisiin suorittaa muissakin tapauksissa kuin järjestelytarpeen aiheutuessa tieoikeuden myöntämisestä uutta tietä varten tai tien tekemisestä. Lisäksi tietojen toimitusmiehillä olisi mahdollisuus päättää tilusjärjestelyn suorittamisesta, vaikka kukaan asianosaisista ei sitä vaatisikaan,

edellyttäen, että tilusjärjestely harkitaan tärkeäksi tarkoituksenmukaisen kiinteistöjaotuksen aikaansaamiseksi. Tämän lisäksi ehdotetaan, että alueellisen yksityistietojen suorittamista voisi hakea myös yleisen tien tai radan pitäjä. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi myös eräitä teknisiä tarkistuksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2003 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Kuten hallituksen esityksessä on todettu, maa- ja metsätalousvaliokunta on käsitellessään hallituksen esitystä laiksi kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta todennut mietinnössään MmVM 5/2001 vp esiin nousseen kysymyksen siitä, mitä vaikutuksia ehdotetulla muutoksella ja kyseisen tuen saamisella on tien käyttöä koskevien rajoitusten määräämiseen. Epäselvyyttä on ollut yksityisistä teistä annetun lain, jäljempänä yksityistielain, 96 §:n tulkinnassa sen suhteen, minkä lain mukaista valtionavustusta säännöksessä tarkoitetaan. Korkein oikeus on ratkaisussaan KKO 1991:30 katsonut, etteivät valtion metsänparannusvaroista yksityistien rakentamiseen myönnetty tilakohtaiset lainat ja avustukset olleet sellaisia yksityistielain 96 §:n 3 momentissa tarkoitettuja valtionavustuksia, joiden saaminen estäisi tietokuntaa määräämästä tielle saman lain 80 §:n 1 momentissa mainittuja käyttörajoituksia.

Jokamiehenoikeudet

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan todennut, että oikeusjärjestyksen on Suomessa perinteisesti katsottu sisältävän tavanomaiseen oikeu-

teen, mutta osin myös lainsäädäntöön perustuvia ns. jokamiehenoikeuksia tai luonnon yleiskäyttöoikeuksia, joita jokainen voi käyttää omistusoikeuden estämättä. Lausunnon mukaan jokamiehenoikeuksilla ei ole perustuslainsuojaa, mutta ne eivät perustuslakivaliokunnan mielestä jää kokonaan merkitystä vaille arvioitaessa, millaisia omistajan oikeuksia suojaavia liikkumisvapauden rajoituksia perustuslaki sallii.

Hallituksen esityksen mukaan jokamiehenoikeutta on oikeuskirjallisuudessa luonnehdittu toisen kiinteään omaisuuteen kohdistuvaksi käyttövallaksi, joka ei perustu omistusoikeuteen tai kiinteään omaisuuteen kohdistuviin erityisiin oikeuksiin ja joka on käyttäjälleen maksutonta. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että yhteisiä tai ainakin tunnusomaisia piirteitä jokamiehenoikeuksille ovat haitattomuus, eli käytön on yleensä oltava ollenaisilta osin haitatonta, ja vastikkeettomuus, joka tarkoittaa sitä, että käytön tulee käyttäjälle olla maksutonta. Rajoituksina jokamiehenoikeuden yleiselle liikkumisvapaudelle mainittakoon liikkumisen haitattomuusvaatimus ja kotirauhan suojaa koskeva oikeudellinen sääntely.

Suomessa perinteiset jokamiehenoikeudet ovat varsin laajat toisin kuin useissa muissa maissa. Samanlaiset oikeudet ovat voimassa lähinnä vain muissa Pohjoismaissa. Jokamiehenoikeudet eivät Pohjoismaissa ole mikään yhtenäinen käsite, mutta jokamiehenoikeuksien joistakin eroavuuksista huolimatta lainsäädännölliset ja sisällölliset perusedellytykset ovat kuitenkin

kin yhteiset. Jokamiehen oikeudet merkitsevät kaikissa Pohjoismaissa mahdollisuutta oleskella luonnossa ilman, että maanomistaja voi sen kieltää tai että se olisi kiellettyä laissa. Jokamiehen oikeuksia ei kuitenkaan voi venyttää niin pitkälle, että maanomistajaa estetään käyttämästä maataan. Kaikissa Pohjoismaissa jokamiehen oikeuksia voidaan rajoittaa luonnonsuojelulainsäädännöllä ja paikallisilla määräyksillä. Suomessa ja Ruotsissa jokamiehen oikeudet ovat samankaltaiset ja ne takaavat periaatteessa jokamiehen liikkumislupaa toisen omistamalla maalla. Norjassa liikkumislupa taataan ulkoilulaissa, joka myös määrittelee jokamiehen oikeudet. Sen sijaan Tanskalla on melko yksityiskohtainen lainsäädäntö, joka rajoittaa jokamiehen oikeuksia ja antaa maanomistajalle suuren määräysvalan maihinsa. Myös Islannissa maanomistajalla on suuri määräysvalta maahansa.

Käsitteenä jokamiehen oikeus on yleisnimitys määräytyville tavoille, jotka perustuvat vanhoihin perinteisiin. Ne kehittyivät aikana, jolloin Ruotsi-Suomessa oli vähän asukkaita ja elinolosuhteet olivat aivan toisenlaiset. Koska tieverkko oli harva tai olematon, kehittyi luonnollinen tapa liikkua toisen maan yli ja leiriytyä siellä yöksi. Hevosella liikuttaessa saattoi jopa olla sallittua antaa hevosen laiduntaa tien laitamilta. Heinää sai myös maan joissakin osissa ottaa ohitetuista ladoista hevosten ruokkimiseksi. 1800-luvun lopulla ulkoilun ja turismin kehittyessä jokamiehen oikeus sai sentapaisen sisällön, joka sillä on tänään.

Jokamiehen oikeudet perustuvat pääosin tavanomaiseen oikeuteen. Näin ollen ne määräytyvät ikimuistoisen tavan mukaan ja niiden tarkempi rajaaminen kiteytyy lähinnä tuomioistuinkäytännössä. Osittain säännöksiä jokamiehen oikeuksien sisällöstä on myös lainsäädännössä, kuten vesilain 1 luvun 24—31 §:ssä, joissa on säännöksiä vesistön yleiskäytöstä. Tärkeitä ovat myös rikoslain 28 luvun 11 ja 14 §:n säännökset, joista ensiksi mainittu määrittelee jokamiehen oikeuksien ylittymisen ja toinen säättää, mitä jokamiehen oikeuden mukaan toisen maalta saa kerätä.

Perinteiseen jokamiehen oikeuteen on katsottu kuuluvan oikeus liikkua jalan ja hiihtäen luonnontilaisilla tai niihin verrattavilla alueilla, jos siitä ei aiheudu vahinkoa. Liikkumisoikeutta on rajoitettu pihamaalla sekä muilla kuin sellaisilla pelloilla, niityillä tai istutuksilla, jotka voivat kulkemisesta vahingoittaa. Jokamiehen oikeudet eivät oikeuta ajamiseen maastossa moottoriajoneuvolla. Se on sallittua lähinnä vain yleisillä teillä. Moottorikäyttöistä ajoneuvoa ei saa käyttää maastossa toisen omistamalla tai hallitsemalla alueella ilman maan omistajan tai haltijan lupaa. Yksityisteillä sen sijaan saa kulkea jalkaisin, polkupyörällä tai ratsain. Yksityistiellä saa ajaa myös moottoriajoneuvolla, jos sitä ei ole erikseen asianmukaisesti kielletty.

Syrjäisellä seudulla asuvalla on oikeus maastossa ajamiseen vaikeiden tieolojen ja vakinaisen asunnon sijainnin vuoksi. Ilman maanomistajan lupaa voidaan maastossa ajaa, jos kyseessä ovat virkatehtävät, sairaankuljetus, palo- ja pelastustoimen tehtävät, energia- ja tietoliikennelaitteiden huoltotyöt, metsätalousalueiden välttämättömät huoltotyöt, poronhoito tai ammattimainen kalastus. Ajoneuvon pysäköiminen tien välittömään läheisyyteen on sallittua, jos liikenneturvallisuus sitä vaatii eikä siitä aiheudu kohtuutonta haittaa.

Tämän lisäksi saa oleskella tilapäisesti — esimerkiksi telttailla riittävän etäällä asumuksesta — siellä, missä liikkuminenkin on sallittua. Jokamiehen oikeuteen kuuluu oikeus poimia luonnonmarjoja, sieniä ja kukkia, onkia ja pilkkiä sekä kulkea, uida ja peseytyä vesistöissä sekä kulkea jäällä. Jokamiehen oikeutta käytettäessä ei kuitenkaan saa aiheuttaa häiriötä tai haittaa toisille. Näin ollen ei saa muun muassa häiritä kotirauhaa esimerkiksi leiriytymällä liian lähelle asumuksia tai meluamalla, roskata ympäristöä eikä ajaa moottoriajoneuvolla maastossa ilman maanomistajan lupaa.

Jokamiehen oikeuksien sisältö riippuu käytännön olosuhteista, minkä vuoksi näiden oikeuksien käyttäjien ja maanomistajien välillä voi joskus olla näkemyseroja. Valiokunta korostaakin, että kummallakin osapuolella on oikeuksia ja velvollisuuksia.

Ratsastus ja hevosajoneuvolla liikkuminen

Valiokunnan saaman selvityksen perusteella voidaan katsoa, että liikkuminen maastossa ainakin jalkaisin, suksilla tai muulla näihin verrattavalla tavalla on riidattomasti jokamiehenoikeuden mukaista eikä näin ollen vaadi omistajan suostumusta. Oikeustieteellisessä kirjallisuudessa suhtautuminen ratsastamiseen on kuitenkin epäselvempi. Jotkut kirjoittajat katsovat ratsastuksen kuuluvan jokamiehenoikeuden piiriin, ellei siitä aiheudu selvää vahingonvaaraa maastolle. Toisaalta siihen suhtaudutaan myös varauksellisemmin ja sen, samoin kuin talvisin reellä maastossa kulkemisen, katsotaan muodostavan rajatapauksen jokamiehenoikeuksien ulottuvuuden kannalta. Tällöin on katsottu, että tavanomaisen oikeuden kannalta saattaa olla perusteita katsoa, että ainakin selkeillä poluilla ja kärryteillä saa maastossa ratsastaa haittaa aiheuttamatta.

Hevosajoneuvoilla tapahtuva tien käyttö voidaan nykyisin ja hallituksen esityksenkin mukaan yleisesti kieltää niiltä, joilla ei ole oikeutta yksityiseen tiehen.

Yksityiskohtaiset perustelut

38 a §. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti pykälän 4 momenttiin on lisättävä viittaus siihen, että lunastuskorvauksen perusteisiin ja määrittämiseen sovelletaan lunastuslakia. Liikenne- ja viestintäministeriön ilmoituksen mukaan on parempi, että momentin lopussa viitataan hallituksen esityksen lakiehdotuksessa mainittujen kiinteistönmuodostamislain pykälien lisäksi myös 200 §:ään, jossa on korvauksen arviointiperusteet. Ne vastaavat lunastuslain täyden korvauksen periaatteita, mutta ovat uudempaa lainsäädäntöä sisältäen maininnat kaupparvo-, tuottoarvo- ja kustannusarvomenetelmistä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 4 momenttiin lisättäväksi viittauksen kiinteistönmuodostamislain 200 §:ään.

38 c §. Perustuslakivaliokunta on lausunnonaan katsonut, että on syytä täsmentää pykälän 4 momentin sääntelyä, jonka mukaan muukin

asianomainen kuin hakija voidaan velvoittaa osallistumaan alueellisesta tietoiimituksesta aiheutuvien korvausten maksamiseen sen mukaan kuin harkitaan kohtuulliseksi. Perustuslakivaliokunnan mukaan tämän edellytyksenä on, että järjestelystä tulee asianosaiselle hyötyä. Liikenne- ja viestintäministeriön ilmoituksen mukaan alueellisesta tietoiimituksesta tulee yleistä hyötyä alueen kiinteistöille parantuneina kulkuyhteyksinä. Edellä olevan vuoksi valiokunta ehdottaa 4 momentin loppuun tehtäväksi lisäyksen asianomaisen saaman hyödyn huomioon ottamisesta.

80 §. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan pitänyt hallituksen esityksen sääntelyn tavoitteita perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävänä, mutta on samalla todennut, että ehdotettu sääntelytapa on sen mielestä kovin vaikeaselkoinen. Lausunnon mukaan "toiminnan" ja "vähäistä suuremman haitan" käsitteet ovat hyvin väljiä ja laaja-alaisia, luvan antajan sääntely muodostuu verraten mutkikkaaksi ja vaatimus kunnan suostumuksesta tien käytön yleiseen kieltoon mutkistaa päätöksentekoa. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan katsonut, että hallituksen esityksen lakiehdotuksen vaikeaselkoisuus on omiaan lisäämään riitaisuuksia sen soveltamisesta ja noudattamisesta. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa pykälää pelkistettäväksi muun muassa siten, että luvanvaraisuutta arvioitaisiin tien kunnossapitokustannuksia selvästi lisäävän toiminnan mukaan ja että kunnan suostumus yleiskieltoon poistettaisiin.

Momentin 1 kohdassa ehdotetaan säädetäväksi, että muun kuin tieosakkaan järjestämään toimintaan, joka selvästi lisää tien kunnossapitokustannuksia, tien käyttäjä tarvitsee luvan. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momentissa säädetään edelleen niistä tilanteista, joissa tien käyttämiseen tarvittaisiin lupa. Hallituksen esityksen ja valiokunnan muutosehdotuksen tarkoituksena ei ole muuttaa jokamiehenoikeuksien nykyistä sisältöä eikä laajuutta. Jokamiehenoikeuden mukaiseen kulkemisoikeuteen kuuluu, että käyttö tapahtuu mahdollisimman haitattomasti. Muutosehdotuksella valiokunta

ehdottaa määrittelyä sille haitalle, jota yksityistien osalta on pidettävä sellaisena haittana, että toiminta ei enää kuulu jokamiehenoikeuksien piiriin, vaan edellyttää lupaa. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa luvanvaraisuuden perusteeksi selvää lisäkustannusta, joka aiheutuu tien kunnossapidolle. Täten aiheutunut haitta on selkeästi todennettavissa.

Valiokunta ehdottaa vielä 1 momenttia muutettavaksi siten, että työhevosella tapahtuville maa- ja metsätalouden kuljetuksille annettaisiin oikeus käyttää yksityisteitä, vaikkei kuljetusta suoritettaisi tieosakkaan hyväksi. Useimmissa tapauksissa hevosmetsuri kulkiessaan työkohteeseensa on suorittamassa työtä jonkun tieosakkaan hyväksi. Valiokunta katsoo kuitenkin, että myös niissä tapauksissa, joissa kulkeminen on helpompi suorittaa muuta yksityistietä pitkin ja mahdollisesti myös osittain maastossa, hevosmetsureilla tulisi olla mahdollisuus siirtyä ammattinsa harjoittamiseksi työkohteeseensa. Valiokunnan huomiota on kiinnitetty siihen, että päätoimisia hevosmetsureita toimii Suomessa noin 50 ja osa-aikaisia on suunnilleen saman verran. Kun matka hevoson koti- tai hoitopaikasta työkohteeseen ylittää 15 kilometriä, hevosta ei käytetä siirtymiseen. Tämän vuoksi valiokunta katsoo, että hevosmetsureilla pitää olla mahdollisuus valita lyhyin mahdollinen matka työkohteeseensa.

Perustuslakivaliokunta on pitänyt luvan antajan sääntelyä mutkikkaana. Valiokunta ehdottaa vain sanallisen muutoksen säännökseen, että tieosakas taikka, jos osakkaat muodostavat tiekunnan, toimitsijamies tai hoitokunta antavat luvan tien tilapäiseen käyttöön. Valiokunta ehdottaa sen sijaan 2 momenttiin lisättäväksi uuden selventävän toisen virkkeen, jossa säädetään, että tieosakkaat tai tiekunnan kokous antavat luvan säännölliseen toimintaan. Tien käyttämistä koskevan käyttömaksun osalta valiokunta ehdottaa ainoastaan kielellisen täsmennyksen. Käyttömaksu olisi määrättävissä koskemaan kaikkea 1 momentissa tarkoitettua käyttämistä, ja se koskisi näin ollen myös työhevosella tapahtuvia maa- ja metsätalouden kuljetuksia, joihin ei vaadita lupaa. Maksun perimiseen ei kuitenkaan mis-

sään tapauksessa ole pakkoa, vaan siitä voidaan vapaasti sopia osapuolten välillä.

Säännöksen selventämiseksi valiokunta kuitenkin ehdottaa, että ei vaadita kunnan suostumusta tien käytön kieltoon. Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevan 1 momentin loppuosaa, mutta siihen ehdotetaan systematiikan vuoksi mainintaa myös järjestäytymättömistä tieyrityksistä. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa, että momentissa säädettäisiin "tiestä" eikä "tiekunnan tiestä". Viimeiseen virkkeeseen ehdotetaan viittausta 96 §:n tilanteisiin eli avustusta saaviin teihin.

Valiokunta on tehnyt vastaavat täsmennykset pykälän muotoiluihin.

96 §. Valiokunta ei ehdota muutosta pykälän säännökseen siitä, että tien käyttämistä muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen ei saa kieltää sinä ajanjaksona, jona valtio tai kunta tämän lain tai muun lain perusteella avustaa tiekuntaa tai tieosakkaita yhteisesti tien kunnossapidossa. Valiokunta korostaa, että jatkossa muunkin lain kuin yksityistielain mukaan yhteisesti tien kunnossapitoon annettu valtion tai kunnan avustus johtaa siihen, että tien käyttöä ei saa kieltää. Tarkoituksena on myös, että jatkossakin tie voidaan kunnan suostumuksella sulkea, jos muusta kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvasta liikenteestä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai rekisteriyksikön omistajalle.

Koska valiokunta ehdottaa 80 §:lle uutta muotoilua, tulee 96 §:n 1 momenttia vastaavasti täsmentää. Viittauksessa 80 §:n 1 momentin 1 kohtaan on sen takia mainittava "toiminta, joka selvästi lisää kunnossapitokustannuksia".

Liikenne- ja viestintäministeriön esityksen mukaisesti valiokunta ehdottaa 2 momentin viittausta 1 momenttiin täsmennettäväksi siten, että "liikenteen" lisäksi mainitaan "toiminta".

Valiokunta on tehnyt vastaavat täsmennykset pykälän muotoiluihin.

101 a §. Valiokunta ehdottaa 80 §:ää muutettavaksi siten, että kunnan suostumusta ei vaaditaisi tien käytön kieltoon. Tämän vuoksi valio-

kunta ehdottaa myös, että poistetaan nyt kyseessä olevasta pykälästä viittaus 80 §:n 3 momenttiin kunnan suostumuksen osalta ja jätetään siihen ainoastaan viittaus 96 §:ään, jota ei ole tarkoitus muuttaa kyseisellä hallituksen esityksellä.

Valiokunta on tehnyt vastaavan täsmennyksen pykälän muotoiluun.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikennevaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset),

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yksityisistä teistä 15 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain (358/1962) 33 a §:n 2 momentti, 38 a §, 38 c §:n 1 momentti, 52 §:n 1 momentin 11 kohta, 64 §:n 2 momentin 11 kohta, 10 luvun otsikko, 80 §, 89 a §:n 2 momentti sekä 96 ja 98 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 33 a §:n 2 momentti laissa 555/1995, 38 a § laissa 521/1975 ja mainituissa laissa 555/1995, 38 c §:n 1 momentti, 52 §:n 1 momentin 11 kohta ja 98 a § laissa 1079/2000, 89 a §:n 2 momentti mainituissa laissa 521/1975 sekä 96 § laissa 1606/1995 ja mainituissa laissa 1079/2000, sekä

lisätään 24 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 521/1975 ja 1079/2000, uusi 3 momentti, 38 c §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laissa 1079/2000, uusi 4 momentti sekä lakiin uusi 97 a ja 101 a § seuraavasti:

24 ja 33 a §
(Kuten HE)

38 c §
(1 mom. kuten HE)

38 a §
(1—3 mom. kuten HE)

Tilusvaihdon ja alueen siirtämisen edellytyksenä on lisäksi, ettei siitä aiheudu kenellekään sanottavaa haittaa. Muutoin tilusvaihdosta ja alueen siirtämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kiinteistönmuodostamislain 59, 65 (*poist.*), 66 ja 200 §:ssä säädetään.

(5 mom. kuten HE)

Korvaukset, jotka aiheutuvat yleisen tien tai radanpitäjän hakemuksesta suoritettavassa alueellisessa tietöimituksessa aiheutuvista tiehyteyksien järjestelyistä, on hakijan maksettava. Jos järjestelystä tulee muulle asianosaiselle erityistä hyötyä, voidaan hänet velvoittaa osallistumaan korvausten maksamiseen sen mukaan kuin kohtuulliseksi harkitaan *hänen saamansa hyöty huomioon ottaen*.

52 ja 64 §
(Kuten HE)

10 luku

Tien muu käyttäminen ja muun alueen käyttö tilapäisesti tienä

80 §

Tien käyttämiseen tarvitaan tieosakkaiden taikka tiekunnan lupa, jos tietä käytetään:

1) muun kuin tieosakkaan järjestämään (*poist.*) toimintaan, *joka selvästi lisää tien kunnossapitokustannuksia*; tai

2) muun kuin tieosakkaan hyväksi tapahtuviin tilapäisiin kuljetuksiin, *työhevosella tapahtuvia maa- ja metsätalouden kuljetuksia lukuun ottamatta*.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun luvan tilapäiseen tien käyttämiseen voi antaa tieosakas taikka, jos osakkaat muodostavat tiekunnan, toimitsijamies tai hoitokunta (*poist.*). Tieosakkaat tai tiekunnan kokous antavat luvan säännölliseen toimintaan. Tien käyttämisestä voidaan periä 26 §:n mukainen käyttömaksu kuljetuksen tai toiminnan järjestäjältä.

Tieosakkaat taikka tiekunta voivat yleisesti kieltää kaikilla tai joillakin moottori- tai hevosajoneuvoilla tapahtuvan tien käytön tai työkoneiden kuljettamisen niiltä, joilla ei ole oikeutta tiehen. (*Poist.*) Tässä momentissa tarkoitettu kieltä ei ole esteenä tieosakkaan kiinteistölle kulkemiseen luvallisissa asioissa eikä estä tieosakasta taikka, jos osakkaat muodostavat tiekunnan, toimitsijamiestä tai hoitokuntaa antamasta edellä tarkoitettua lupaa (*poist.*) tien tilapäiseen käyttämiseen, jos siihen on painavia syitä. Valtion tai kunnan avustamien teiden osalta on kuitenkin voimassa, mitä 96 §:ssä säädetään.

(4 ja 5 mom. kuten HE)

89 a §
(Kuten HE)

96 §

Jos valtio tai kunta tämän tai muun lain perusteella avustaa tiekuntaa tai tieosakkaita yhteisesti tien kunnossapidossa, tien käyttämistä muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen ei saa kieltää sinä ajanjaksona, jota avustus koskee. Sama on voimassa tiestä, jonka kunnossapidosta kunta vastaa kustannuksellaan. Säännöllisen liikenteen harjoittamiseen tarvitaan tällöinkin tiekunnan tai tieosakkaiden lupa samoin kuin tien käyttämiseen sellaiseen toimintaan, *joka selvästi lisää kunnossapitokustannuksia* 80 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Jos muusta kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvasta liikenteestä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai rekisteriyksikön omistajalle, voidaan kunnan suostumuksella muiden kuin tieosakkaiden tienkäyttö kieltää tai sitä rajoittaa.

Jos valtio tai kunta tämän tai muun lain perusteella avustaa tiekuntaa tai tieosakkaita yhteisesti tien parantamisessa tai uuden tien rakentamisessa taikka tie on tehty kokonaan tai osaksi kunnan varoilla, on kymmenen vuoden ajan viimeisen avustuserän nostamisesta tai kunnan tekemän tietyön päättymisestä lukien noudatettava, mitä 1 momentissa säädetään tien käyttämisestä muiden kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan toimintaan tai liikenteeseen.

97 a ja 98 a §
(Kuten HE)

101 a §

Antaessaan (*poist.*) 96 §:n 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen tien käytön kieltämiseen tai rajoittamiseen kunta antaa samalla myös tieliikennelain (267/1981) 51 §:n 2 momentissa tarkoitetun suostumuksen liikenteen ohjauslaitteen asettamiseen.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

LiVM 24/2002 vp — HE 163/2002 vp

Helsingissä 17 päivänä tammikuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Erkki Pulliainen /vihr	Raimo Mähönen /sd
vpj.	Annika Lapintie /vas	Tero Mölsä /kesk
jäs.	Klaus Bremer /r	Markku Rossi /kesk
	Jyri Häkämies /kok	Ismo Seivästö /kd
	Erkki Kanerva /sd	Timo Seppälä /kok
	Saara Karhu /sd	Harry Wallin /sd
	Risto Kuisma /sd	Lasse Virén /kok
	Eero Lämsä /kesk	Raimo Vistbacka /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker.